

HÁTTÉRINFORMÁCIÓS KÁRTYÁK

1. Csoport

Magdeburg	Akiba
------------------	--------------

„Emlékszem, anyám mesélte, hogy hét évet várt apámra, miután besorozták az első világháború alatt. Vagyis 1914 és 1918 között szolgált a seregben, és 1919-ben házasodtak végre össze. Natan bátyám 1921-ben született, én pedig 1922-ben. Az esküvő után a szüleim Magdeburgba költöztek.”

„Kilenc éves voltam 1931-ben, amikor csatlakoztam a cionistákhoz, és tagja maradtam a szervezetnek, amíg az működött. A barátaim bátorítottak, hogy lépjek be. A szüleimnek sem volt kifogásuk ellene. Beléptem az Akibába. Az Akiba lett a találkozóhelyünk, ahol héber nyelvet tanultunk, héber dalokat énekeltünk.[...] A táborokban közéleti, politikai és szexuális témákról és beszélgettünk. Ezek a beszélgetések tudatosították bennem többek között a szexualitást. Nagyon fiatal voltam még, 12-13 éves. Mit tudunk mi akkoriban erről a témáról? Semmit. A szüleink nem beszéltek ilyesmiről velünk.”

2. Csoport

Lwów	Hořejší Staré Město
-------------	----------------------------

A mai Lviv (Lemberg) lengyel neve. Valójában ukrán területen volt, akkor a Szovjetunióhoz tartozott.

Ma a Cseh Köztársaság lengyel határán fekvő város, Trutov része, Horní Staré Město néven.

„Akkor kezdődtek a megszállás borzalmi. Lázadó lány voltam, elhatároztam hát, hogy megszökök. A szüleimnek nem szóltam egy szót sem. A bátyámmal úgy döntöttünk, átmegyünk Lwówba az oroszokhoz. Ez még 1939 szeptemberében történt.[...] Anyám a húgaimmal Sosnowiecben maradt, nagybátyámmal és nagynénémmel együtt. Elhagytuk Przemyšlt, az éjszaka leple alatt úsztunk át a San folyón a szovjet partra, onnan továbbmentünk Lwówba.”

„1941 tavaszán levelet kaptam anyától, amit Sosnowiecből küldött Vilniusba. A levél postán jött. Anya nem fogalmazott egyértelműen, de valami olyasmit írt, sajnálja, hogy nem láthatja többé Natant. Vajon honnan tudhatta, mi történt? Szerintem apa írhatott neki, előlem pedig elhallgatta Natan halálát... Mikor megkaptam a levelet, megkértem Dudek Goldberg barátomat, aki épp Lwówba készült, hogy derítse ki, pontosan mi történt. Ezek után ő írta meg nekem, hogy Natan öngyilkos lett.”

„Ő volt az első szerelmem, Dudek Goldberg, Radomból. Vilniusban, a kibucban ismerkedtünk meg. Lwówban rövid ideig együtt voltunk. Mikor kitört a háború, besorozták a szovjet hadseregbe. C'est tout – ennyi. Elesett. Köztudott volt, hogy minden felkészítés nélkül küldték ki a közkatonákat a frontra, ágyútölteléknek.”

„Az összes többi családtagunkat Auschwitzba vitték, meghalni. Én anyámmal és a húgaimmal a háború végéig az oberaltstadi táborban maradtam. Mindannyian túléltek a háborút.”

3. Csoport

Antiszemita kampány Lengyelországban	
---	--

Irena Wygodzka az 1968-ban tetőző antiszemita kampányra utal, amelynek kiváltó oka a szocialista blokk országainak az arab oldalon való részvétele volt az 1967-es közel-keleti konfliktusban. Moszkva tisztogatásokat rendelt el az állami intézményekben. 1967. június 19-én a Lengyel Egyesült Munkáspárt [PZPR] akkori első titkára, Wladyslaw Gomulka az állam iránti lojalitás hiányával, valamint azzal vádolta a zsidókat, hogy nyilvánosan lelkesedtek Izrael Hatnapos Háborúban aratott győzelme iránt. Ez volt az antiszemita tisztogatások kezdete. Lengyelország megszakította diplomáciai kapcsolatait Izraellel. 1968. március 8-án a varsói egyetemen diáktüntetésre került sor. A Belügyminisztérium válaszul sajtókampányt indított, és tömegdemonstrációkat szervezett gyárakban és munkahelyeken, ahol a "cionistákat" és a "bajkeverőket" hibáztatták. Az 1968. márciusi eseményeket követően az összes állami intézményben - a gyáraktól az egyetemekig - folytatódott a tisztogatások nemzetiségi és faji szempontok alapján, és a zsidókat emigrációra kényszerítették. 1968 és 1971 között 15 000-25 000 ember hagyta el Lengyelországot. Az országot elhagyókat lengyel állampolgárságuktól és a visszatérés jogától is megfosztották.

“A későbbi férjemmel Németországban találkoztam, még mindig 1945-öt írtunk akkor. A férjem Będzinbe valósi volt és Szyja volt a neve. A háború előtt Stanisław álnéven írt. Baloldali volt, autodidakta, ám nagyon nagy tudású ember. Német és jiddis nyelvből fordított; írni az 1920-as években kezdett. [...] Mást sem akart csinálni, mint írni.”

“Nem vezettem hagyományos zsidó háztartást, a gyerekeim világi neveltetést kaptak. De meséltem nekik zsidó örökségükről. A férjem és én sosem titkoltuk a származásunkat. A férjem sosem akart Izraelbe menni, 1967-ben azonban mégis úgy döntött, hogy kivándorlunk.”